

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlatter sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatban és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára **10 kr.**

Megjelen minden **kedden és pénteken.**

Egyes szám ára **10 kr.**

A zombor-szivac-verbázi és szivac- bajmoki vasut ügyéhez.

I.

szép és komoly terv az, melyet a zombor-szivac-ujverbázi és szivac-bajmoki helyi vasutak engedélyesei kidolgoztak s az érdekelt községekben tanulmányozás céljából helyenkint letéteményeztek. E vasut a mi induló házunk fölött N.-Militics felé ágazna ki, városunkat jobbra hagyva és megkerülve, a szerb nagytemető mellett futna ki a kernyajai müttra s annak déli oldalán menve, haladna egész Kernyajáig. Ennek délkeleti sarkán lenne az első, 13 kméter távolságra levő állomás, mely 450 méter hosszúnak van tervezve. Innen a vonal kissé fölkarododik s az ugynevezett alsóréteget átszelve, megint befut a kernyajaszivaci országutba, azt a 16-ik kméternél eléri s déli oldalán követi egész Uj-Szivacig. A két Szivac nyugati oldalán, az izr. temetőn túl a 24-ik kméter mellett lenne az állomás, két mozdonyra szolgáló fűtőházzal, szénraktárral, vizeztartóval s mozdonyfordító koronggal. A község tulsó sarkáig haladva, a 25—26-ik kméter között erősen délnek kanyarodik az irány s a csatornán átkel a jobb partra; mert a balparton a Telecska képezte terephullámok miatt költségesebb lenne az építkezés, és mert a verbázi végállomásnál amugy is át kellene hidalni a kanálist. Ezen irányban, a csatorna mentén haladunk most egész Cservenkáig, hol az állomás a 34—35-ik kméter között a község délkeleti sarkán lenne, egészen közel a házakhoz. A kulai állomás a város déli oldalának közepéhez esnék, a 41—42-ik kméter között; az épületek itt is 450 méter hosszban vannak előirányozva.

Kula város délkeleti sarkánál, parallel a csatornával, éjszakkéletnek kanyarodik a vonal s a 47-ik kmétertől egész a 49-ik kméterig (a mostani Stiefelmayer szállásig) ismét az országúton szalad; a 49-ik kilométernél elhajlik az uttól délnek s az 50-ik kméteren túl a kiscsatornát áthidalva, befut a Verbász délnyugati sarkán levő budapest-zimonyi vonalba, mint végállomásba.

A bajmok-szivaci pálya, a Zombortól számított 22-ik kilométer táján alkalmazott kitérőnél éjszakkéletnek ágazik ki s már a 2-ik kméter eléri a Keskenyölgyet, az 5-ik kméter elhagyja s felér a Telecskára, a 8-ik kméter elérve Gyulafalvát, annak keleti oldalán megáll. Onnan kezdve kissé keletnek húzódván, eléri a Pilaszánovits szállásnál Roglaticát, innen északkéletnek kanyarodva s a Duboka völgyet átszelve, Ó-Morovica községet jobbra hagyva, a 19—20-ik kméter között megáll. Most éjszakkéletnek irányban halad tovább, az ó-morovicai szőlők mögötti völgyet átszeli s Pacsér nyugati oldalán, a községet jobbra hagyva, a 23—24-ik kméter között van az állomás. Pacséról lassan éjszakkéletnek tartva, a Budánovits szállásnál átszeli a völgyet s a Bacsics szállásnál befutva a 33-ik kméternél az alföldi vasut vágányába, félkilométert azon fölfelé halad s a bajmoki állomáshoz csatlakozik.

A zombor-verbázi vonal 51.5, a szivac-bajmoki 33.5 hosszú, tehát összesen a két vonal 85 kmétert tesz ki. E vonal az állomásként megnevezett községek forgalmán kívül még Ó-Sztrapár, Kis-Sztrapár, Veprovác, Keresztur, Csonopla és Bajsa községeknek s a hozzájuk tartozó pusztáknak és szállásoknak érdekeit lesz hivatva szolgálni.

Ezen helyek az által, hogy vasutat kapnak, szembeszökő előnyöket nyernek, földjük és terményeik értéke fel fog arányosan szállani, kényelmük minden tekintetben biztosítva lesz, fejlődésük, haladásuk szebb jövőt ígér nekik.

Azonban ezen kilátásba helyezett előnyökért vizontáldozatot is kell hozni, még pedig előre, tehát vaktában; vagyis, mint a lutrin, fizetni a reményekért.

És részünkről itt megállapodunk; mert aki a mai nehéz viszonyok között fizetési terheket vállal, annak szabad, sőt kell megfontolnia a ren-

delkezésére álló valószínűségi kilátásokat. Ezeket tehát sorban fogjuk elemezni.

Zombortól Szivacra át Verbászig és Szivactól Bajmokiig a tervezett vasut 85 kilométer hosszúságú s összes költsége kétféle módon számítható; az egyik 24,400 frtba kerülne kilométerje.

Az engedélyesek nem szabták meg, hogy melyik községtől mennyi hozzájárulást várnak mint minimumot, sőt azt se jelezték, hogy részünkről mennyire rugó összeg van biztosítva ezen vállalat számára.

Ennél fogva nekünk kell a közérdek szempontjából az egyes községeket a szokásos tényezőkre alapított valószínűségi számítással tájékoztatni, hogy melyiknek mennyi terhet kell magára vállalnia, ha a célt el akarja érni.

Mindenek előtt megjegyezzük, hogy kerek számokkal dolgozunk és hogy a fentebb kitüntetett költségszámítást a vállalat sérelme nélkül kerek kétféle forintban véljük összegezhetni, annál inkább, mert ugy tudjuk, hogy minden vállalatnál árleengedéseket lehet nálunk elérni.

Ezeket érintve, áttérhetünk a részletekre.

Templomunk.

Grosschmid Gábertől.

(Vége.)

Célszerűbb kezelése a templom vagyonának és a kellő felügyelet folytán a tőkék annyira gyarapodtak, hogy idővel-időre a szükséges javításokat és beszerzéseket meg lehetett kezdeni; az első szükség volt a torony felújítása, melynek sáros keresztje meghajlott és lezuhánással fenyegetett, a fedél 1883-ik évben elkészült és az előbbi izléstelen felújított helyett, réz és palakóval fedett új torony áll előttünk. A templom tornya tervét Dötzer Lipót budapesti mérnök, az ácsunkat Thierl Károly, a fedést Zellerin Mátyás budapesti ács- és bádógos-mesterek készítették. A réz és palakó-fedés maga 5228 frt 25 krba, az egész toronyfedél elkészítése pedig összesen 8448 frt 09 krba került. A torony a franciskánusok szokása ellenére elől van és ugy látszik, egy második toronyra vár, mire azonban szükség nincsen. Noha ezen építkezés több ezer forintot vett igénybe, az elkorhárdt, régi, avult orgona helyébe a gszter József pécsi orgonaépítő által készített, a művészi igényeknek megfelelő új orgona beszerzése és felállítása is majdnem 5000 frt költségvetéssel történt. Ezen költségek javítások dacára a temető rendezetett, a havi Boldogasszony kápolnája kijavított, sőt a kalocsai káptalanról az új templom építésére felvett kölcsön is törlesztetett, mindamellett a tőke annyira szaporodott, hogy végre a templom belsejének díszítésére, mondhatni átalakítására is maradt pénz.

Kekezovics és Kelle előbbi plébánosok, a patronátus viszálykodása és helytelen gazdálkodása mellett keveset törődtek a templom állapotával, ugy hogy az oly elhanyagolt állapotba jutott, hogy a hívőknek valódi megbotránkozására adott okot. Fejér Gyula apát plébános mélyen érezte ezen visszás állapotot, de türelmesen kellett várnia, míg a pénzárban oly összeg gyűlt össze, hogy az új díszítést kellőleg megkezdeni lehessen.

Ezen fáradozásában méltó istápolásban részesítette őt Lichtensteiger Ferenc címzetes püspök, és a kalocsai érseki megye vikáriusa, ki a díszítés művét kitérő készséggel elősegítette. Nem ugy a védnöki bizottság, mely magát kegyuri jogaiban sértve érezvén, minden hozzájárulást visszavonult; de dacára ezen nehéz helyzetnek, az illetők nem csüggedtek el, és csak így jöhetett létre a Budapesten székelő Jakobei, Altenbuchner és Greiner című céggel a mult 1887. évben kötött azon szerződés, mely szerint a nevezett cég, a templom belsejének körülírt díszítését 12,214 forintért magára vállalta, és f. évi november elcjen mindannyi hívők nagy örömeire be is fejezte. A kikötött összegben felül Kratzmann Ede a színes üveglablakokért kapott 1175 frt, az állványok kerültek 1263 frtba, Schwarz asztalosnak a szelfogó ajtóért járt 280 frt, így az egész került 14,932 frtba.

A templom rokokó-barokk izlésben van építve. Hossza szélességével és magasságával kellő arányban áll. Boltívezetei, különösen a szentélyt a templom hajójától elválasztó portálívezete művészi arányú. Főhajója három hosszúságú boltívet ellátva, melynek középvéte kissé emelkedettebb és szélesebb, a hajó a szentélytől egy öv ívvel van elkülönítve, mely egy fél ívvel csatlakozik a szentély színté négy ívvezetéhez.

A menyezettel szolgáló boltívek festményekkel láttattak el Jakobei hírneves templomfestő művész által. A festés utánzótt fresco modorban tempera vegyületek (enyvesvíz és tojás) színekkel történt, és nem kis feladat volt az arányt ily magasságban helyesen megtalálni.

A szentély boltívezete közepén van a főkép, a hit, remény és szeretet csoportja, ugyanazon ívet négy sarkában pedig tojásdad alakzatban látható a négy ma-

gyar szent: Margit, Erzsébet, István és László. A hajó első menyezete boltívében látjuk Mária koronázását, a második főboltíven: Krisztus urszine változását; végre a harmadikon: a gyermek Krisztusnak hódoló három királyt.

Jakobei festményei sikerültek mondhatók, és az egyes alakok rajza, mint színezete nemcsak kielégítő, de gondolkodó, ügyes művészre, hozzá előrehaladt technikára vall, és tekintve az egész vállalat jutányosságát, bizonyára kiérdemli a dicséretet és megérdemli, hogy a cég mindenkinnek hason célra ajánlatszon.

Mint hogy a templomnak sima falai nélkülözök az ugynevezett kidomborodó stucco díszítését, azt plasztikus festéssel kellett pótolni. Ezen díszítést Greiner cégfestő végezte, még pedig stilszerű, izlésteljes modorban. Ha belépünk a templomba, azonnal tapasztalhatjuk, hogy a templom hajójának nincsen a kellő világítása, mert mint majdnem minden zárdai templomban, csak egyik oldalról vannak ablakok. Ezen okból a díszítő színeket is világosabb színezetben kellett választani, azért az egész templomban az uralkodó színek a sárgás vegyületek. Az ívek övezetein az alapszín kékes, a rajzolatok fehér és hamvasak, itt-ott setétebb színnel és az aranyozás által kiemelve. A rokokó modorban tartott, a festett képeket körülövező rámozatok szinte stilszerűek, ugy az ívvezeteken és az övezeteken alkalmazott díszítő és összekötő rajzok és alakzatok megfelelnek az összes izlésnek és plasztikailag kidomborodnak, ugy, hogy a nézők az ugynevezett stucco díszítést nem nélkülözök, bágyadtabb színezetűk pedig a festett menyezeti képeket kellőleg kiemeli, mindez okozza, hogy a templom hajójának összes díszítése a nézőben kellemes benyomást idéz elő. A hajó párkányzatát, illetőleg menyezeti tartó felveszlopoknak sárgás márványozása, a fehér carrarai márványt utánozó fejezetek és alapzattal, felettük a szinte márványozott párkányzattal csak emelik ezen hatást.

Nem kis feladat volt a szentély tölcs, sima, magas oldalfalainak díszítése. A szentélynek két középső és két baloldali ablaka van, azért elegendő világossággal bír, de a jobb oldalon az tölcs, magas falon csak a sekrestye kis ajtaja látható. Hogy a díszítés ne mutatkozzék szégyesnek, az egész márványozással díszített és az Olaszországban divatozó márványozott keskeny s szélesebb sávokkal elkülönített négyoszög mezőkre osztott be és pedig hármassal osztályzatban, melyeknek középső négyoszögök sárgás hamvaszínű, elkülönítő sávokai ellenben sötétebb hamvaszínű, elválasztó vékony vonalai pedig vörös márványt utánoznak és pedig egészen természetliven. A sekrestye ajtaja felett a jobb oldalon, négyarkos aranyos rámbában, szintén egy fresco modoru Krisztus kép van festve, melynek feladata a fal nagy festett márványozásu tressségét mérsékelni.

Az oltárok szintén megújítottak, nemkülönben a szószek is. A szószek, valamint a főoltár tiszta rokokó izlésben készültek, a többi oldaloltár inkább közeledik a renaissance izléshez és azért kissé eltűnnek az egésznek izlésétől. De azért arányos, most újonnan fényesre márványozott oszlopaikkal és szép olajfestésű oltárképekkel ékes látványt mutatnak; különösen sikerültek a festett márványozások, melyek tetszős színeikben a természetet meglepőleg utánozzák.

Sikerültek a két első oltár felett a kis angyalok csoportjai, melyek polychrom modorban színezést nyertek és most igen kitűnnek. De azért legdiszesebb az egész templomra nézve a szentélyben levő főoltár, melynek a szentháromságot ábrázoló remek oltárképe gazdagon aranyozott, egész a menyezetiig érő művészileg faragott rámbája, hozzá az izlésteljes márványozott többi részei valóságos díszül szolgálhatnak az egész templomra nézve.

Az oltároknak olajfestményű képei, Jakobei által kitűnő művészettel festetteknek találtak, mennyire lehetett, általa ki is javítottak.

Az aranyozások gazdagon, a legfinomabb aranyval történtek, és pedig a jóhírű Rossi című budapesti cég által; különösen gazdagnak tűnik fel a szószek és a főoltár aranyozása.

Egyik fő ékessége az új díszítésnek az ablakoknak színes üvegfestményei, melyek az ismert budapesti művész Kratzmann által készítették; a bal felén létező ablakok a hajóban, mint a szentélyben csak összhangzó, élénken színezett arabeskekkel és rajzokkal díszlenek, ellenben a szentély két főablaka, Szent István és Szent László királyok gazdagon színezett ablakait ábrázolja; az üvegfestésnél főgond fordított, hogy a színezés a kissé setét templom világítását, inkább emelje, mintsem árnyékolja.

Megemlítendők még a díszítő cég által beszerzett faragott szobrok is, melyek Műnchenben készültek, különösen a négy evangélista a szószekben, a főoltár szobrai, Krisztus a keresztfán, az utolsó baloldali oltáron, a fájdalmas Sztiz Krisztus holttestével, végre a szentírshoz készült Krisztus holtteste és 2 cherub angyal, melyek mind polychrom modorban színezettek.

Sokan vannak, kik a templomunkba belépnek, az új díszítést másutt látott, százrezekbe került díszítésekkel hasonlítják össze, de ezek tévednek, mert mindig tekintetbe kell vennünk a rendelkezésre álló eszközöket is, a nyújtott, előttünk feltárt eredménnyel; ott, hol a szükséges állványok már annyiba kerültek, mint itt az egész díszítés és a valódi díszítésre még százrezek maradnak, mást lehet előteremteni, mint a szerény 15,000 forintért.

Hogy itt is lehetnek a bíráltnál észrevételek, az természetes. Így például a szentély díszítése nem egészen megfelelő, mert az egyhangúság benyomását adja, a sekrestye ajtaja feletti négy sarkos rámája, a fresco modoru Krisztus képnek pedig nem illik a templom építési, valamint díszítési izléséhez, ezenfelül nem tölti be kellőleg a puszta falak nagy ürességét, melyeknek díszítése bizonyára jobban sikerült volna, ha a baloldali ablakkal szemközt, a jobb oldalon az ablakokhoz hasonló rámá-zathban, kellő nagyságban két külön fresco modoru kép, pl. szt. Péter és szt. Pál alakja, festetett volna.

De ne gáncoskodjunk és hasonlítsuk inkább össze a templom mostani díszes belsejét a templomnak elhanyagolt, piszkos, setét, előbbi állapotával és örüljünk a meglepő változáson, örüljünk továbbá, hogy találkoztak bátor egyének, kik túltéve magukat akár képzelt, akár valódi jogok feszegetésén és minden elébe gördített nehézségen, a hívők közönségének valódi, el nem vitázhatlan szolgálatot tettek, azért emlékezzünk meg és pedig hálaosan azokról is, kik az új díszítésnek főszközlői voltak, kik között oroszánrészes mindenestire Fejér Gyula apát-plébános urnak jut, kinek is ezuttal eredményteljes buzgósságáért köszönetet mondunk.

Hírek.

Kinevezés. Öfelsége Eidenmüller Ádám szabadkai járásbírói albirót a nagy-kikindai járásbíróhoz bíróvá; a m. kir. igazságügyminiszter jegyzőkké: a szegedi kir. törvényszékhez Zehery Lajos szabadkai kir. törvényszéki aljegyzőt, a szabadkai kir. törvényszékhez Schwerer Fábán ottani törvényszéki aljegyzőt; aljegyzővé pedig: a szabadkai kir. törvényszékhez dr. Kormos Géza egri törvényszéki joggyakornokot; irnokká a kulai kir. járásbíróhoz Wittmann József bajai kir. járásbírói díjnokot nevezte ki.

Kinevezés. A szegedi m. kir. pénztgyigazgatóság a zombori m. kir. adóhivatalhoz Rosztóczy Antal V. oszt. adótitkár IV. oszt., Fülöp Bertalan adóhivatali gyakornokot pedig VI. oszt. adóhivatali tisztékké nevezte ki.

Személyi hír. Dr. Milkó Izidor, az ismert író és Szabadka városa árvászéki ülnöke, egészsége helyreállítása céljából három havi szabadságot vett.

Tisza-parti vasut. Budapesti biztos kézbe szűrgönyzik nekünk, hogy a tisza-parti vasut ügye a végleges döntés stádiumán is szerencsésen átesett és így kiépítése már legközelebb foganatba fog vétetni. Baross miniszter ur a küldöttséget biztosította, hogy a vasut jövő novemberig okvetlen kiépül, annál inkább, mert a jönevű Gregersen cég már meg van nyerve az ügynek. Az első hazai 50 évi amortizációra 5-8% mellett fogadná el a 100 frtos részvényeket, a Pesti Kereskedelmi bank pedig 97 frban 5-6% mellett 40 évre.

Szontáról írják: A megyei bizottsági tagválasztás községünkben f. hó 15-én ment végbe, mely alkalommal egyhangulag Thursky János, derék községi jegyzőnk választatott meg. Jegyzőnk alig működik körünkben egypár hónapja s eme egyhangú választás is bizonyítja, hogy a közbizalmat mily mértékben bírja.

Bikity-Borsódról vesszük a következő sűrűgönyt: A bács-bodroghvármegyei agrársz-egylet elhalasztott versenyét okvetlenül megtartja e hó 24-én. Össze-jövetel 23-án este a bács-almási nagyvendéglőben. A vendégek elhelyezéséről bizottságilag lesz gondoskodva. Latinovits Géza, egyleti elnök.

A szabadkai „Achilles-Sport-Egyesület” 1888. évi november hó 1-én nyitotta meg Vojnits Lukács udvartelkén, fűtött téli tornahelyiségét. Az egyesület rendszeres torna- és vívó-órákat tart, okl. tornatanár vezetése mellett. A gyakorlati órák sorrendje a következő: Minden hétfőn esti 5-7 óra között nyújtó-, korlát-, szabad-gyakorlatok és ökölvívás tartatik. Minden szerdán esti 5-7 óra között gyűrűbinta, rudhinta, szabadgyakorlatok és kardvívás. Minden pénteken 7-9 óra között súlyemelés, kötélmászás, szabad gyakorlatok és ugrások tartatnak. Minden vasárnap d. u. 3-5 óra között nyil- és célvész- és velociped-gyakorlatok tartatnak. Különösen kiemeljük, hogy az egyesület igazgató-választmányja minden pénteken a gyakorlatok után vál. és versenybizottsági ülést tart. A jég sport híveit felszólítjuk, hogy Pálicson 1889. január 6-án és 13-án rendezendő jég és hóvitorlás, nemkülönben korecsolyaversenyek és jégvelociped bemutatóra minél tömegesebben jelentkezni és megjelenni szíveskedjenek. Az egyesület 1888. november hó 16-iki választmányi üléséből. Az elnökség nevében nagybudafalvi Vermes Lajos, egyleti alelnök.

Meghívó. Dr. Holub Emil, Afrika-utazó, 1888. évi november hó 26-ik napján, a városi színházban, utolsó afrikai utazásának élményei és tapasztalatai fellett, felolvasást tart, melyre a t. c. közönség tisztelettel meghívatik. Helyárak: Proscenium-páholy 4 frt. Páholy 3 frt 50 kr. Támlásszék az első két sorban 1 frt. Zárt-szék a 3., 4., 5. és 6. sorban 80 kr., a 7., 8., 9. és 10. sorban 60 kr. Erkélyszék az első sorban 1 frt, a 2-ik sorban 60 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Karzati ülőhely 30 kr. Karzat 20 kr. Deák-, katona- és gyermek-jegy 25 kr. Jegyek válthatók f. é. november hó 21-től kezdve alulirt rendezéségnél, a felolvasás estéjén a színházi pénztárnál. Kezdeté 1/8 órakor. Maximovits Szilárd, dr. Gertinger Pál rendezők.

Személyi hír. Vértési Károly, volt helybeli, jelenleg budapesti ügyvéd új lakása IV. Kigyó-utca 2. szám, I. emelet (a régi városháza mellett).

Visszahelyezés. Zavisits István, ó-becei jegyző, hivatalára, pénzbírság mellett visszahelyeztetett.

Házasság. Bulkeszen Schwendner József hód-sági lakos megesküdt Schumacher Miklós sütőmester kedves leányával. Az esküvő, minthogy Bulkeszen kath. lelkes nincsen, a gazdóbari r. kath. templomban ment végbe.

Kuláról írják: Azok a szerencsétlenek, akik az igazgatóság kedvéért 1873. év óta folytonosan zsiri-rozták az Első Hazánál értékesített 40,000 frt áru vál-tókat, a csod nyitás híre érkezetlet tartottak annál inkább, mert az összeg bekebeleztetett az ingatlan rend-elkező tagok vagyonára is. Az érdekeltek, egynek ki-vételével, mind kisebb-nagyobb összegeket jegyeztek és nagyon felháborodtak egy kollega Z. J. urnak önösségén. (Ezért kár háborogni. Egyszerűen váltsák ki a többiek az ő váltóit is, aztán pöröljék be mindegyiket, amelyi-ken a neve figurál. Ennyit kell tudnia mindenkinek, aki váltót irt alá. Rvezető.)

Gyászír. Kákonyi Sándor, a bécsi Angusztin-neumba küldött kalocsai theologus, 24. évében Bécsben elhunyt.

A korecsolyázó-egyleti közgyűlésen, f. hó 15-én egyhangulag elnökké Kézmárky Béla, alelnökké dr. Pilaszánovits Mihály választattak meg. Választmányi tagok: Csiesáky Mihály, Gözer Vitus, Halm Ervin, Jakob-csits János, Koczár Zsigmond, Kikindai Aladár, Rátay József, Mihályi Ernő, Staudacher József, Szemző Károly, Széchenyi Tamás. Női választmányi tagok: Babic Adél, Gallé Gizella, Jerkovics Zsófia, Kézmárky Ilona, Lovich Aranka, Milassevits Margit, Roheim Zseni, Sándor Örszike, Schneiderbauer Elza, Tessényi Vilma.

A zombori izr. ifjuság f. évi december hó 3-án az „Elefant” szálloda ujjonon átalakított díszter-mében, a szegény tanuló-gyermekek felruházására, jóté-konycélú táncfűzérték rendez. Kérjük, hogy jótékony-ságát a gimnazistákra is terjessze ki; mert ott is igen sok szűkölköző izr. ifju tanul.

Jubileum. Uj-Verbászton kedélyesen ülte meg egy szűkebb körű intelligens társaság Lackner Fülöp ev. tanítónak 40 éves szolgálati jubileumát.

Rejtélyes eltűnés. Zentáról írják, hogy ott már napok óta beszélnek egy a fővárosból néhány év előtt odaköltözött ügyvéd rejtélyes eltűnéséről. Innen-on-nan egy hónapja, hogy nyoma veszett s nem tudja senki, merre ment, hova lett? Vannak, a kik öngyilkosságot emlegetnek, de nem mindenki fogja le a dolgot ilyen drámaian. Ezek közé tartoznak az eltűnt ügyvéd klien-sei közül némelyan, a kik kisebb-nagyobb összeg ere-jéig érdekelve vannak a „rejtély”-ben.

Kimélik a Mannlicher-szuronyt. A köz-s hadügyminiszter október 28-ikán rendeletet adott ki, mely az új puská kisdél szuronyának kimélese céljából egy esomó kommandósót eltöröl. Elmarad a jól ismert fogásoknak: Bajonnet auf! Bajonnet ab! Fällt das Ba-jonnet! tömegben való gyakorlása: csak az egyes ka-tonát tanítják meg rá, de a szakasz nem gyakorolja. A szuronyt e rendelet után csak a legritkább esetben fogják használni; az őrtálló katonák pl. szurony nélkül lesznek a poszton. A puská kimélese céljából arról is intézkedik a rendelet, hogy marsadjustrirungban levő csapatok vagy egyes katonák, nem a puskával, hanem csupán fejve-téssel tisztelegnek.

Öngyilkossági kísérlet. Szöllösi László, a szabadkai színház díszletmestere, borgözös állapotban a talpába szurkált. Egyéb baj nem történt.

Báró Rudics József pörös hagyatéka. Báró Rudics József főrendiházi tag és dugzagad föld-birtokos, a ki 1885-ben Breitenseeben meghalt, tudvale-vőleg két végrendeletben intézkedett nagy vagyonáról. Az egyik végrendeletben nejtette általános örökösévé s rokonaira és közelőokra csak kisebb összegeket ha-gyott, a másikban pedig egész vagyonát alapítványokra és jótékony intézeteknek hagyta s az akadémiának is nagy összeget hagyott. A két végrendelet közül egyik se tette a másikat érvénytelenné. A fiatal özvegy átvette az örököt, de csakhamar minden oldalról perrel támad-ták meg, rokonok és alapítványok követelték osztályrész-üket. Három év óta folynak a perek s már annyira haladtak, hogy az első forum se mondott még ítéletet. Mivel az örökösökkel nem győzik bevárni az ügy vég-leges eldőlét, megkísérelték a barátságos egyezséget s az egyezkedés már annyira haladt, hogy a felek a kiegyező okmányt a napokban aláírják. Az egyezség 1889. szept. 1-én lép életbe s e szerint az özvegy a hagyaték felét kapja, negyedét az 1879-iki, másik negyedét pedig az 1881-iki végrendeletben megjelölt örökösök. Az egész ingó és ingatlan hagyatékot elárverezik s a befolyt összegből a megfelelő arányban elégitik ki a feleket. Az egyezség megtételével az érdekelt közalapítványi ügy-igazgatóság, keresztilvitelével pedig Horánszky Nándor országgyűlési képviselő elnöktele mellett egy négyes bizottság bizatik meg. Az aláírás után az egyezség azonnal érvénybe lép, de ha a miniszterium, mint a közalapít-ványok főforuma, nem erősíti meg, érvényét veszti és a felek újra visszatérnek a peres utra.

A b. Rudics-féle hagyaték ügyében érde-kelt részről a következő helyreigazító sorokat írják: „A mai lapokban br. Rudics József hagyatéka felől megjelent téves közlemény helyreigazításul megemlítjük, hogy eddig csupán előzetes tanukihallgatás történt, de a második végrendelet érvénytelenítése iránt a per még folyamatra sem lett tette, mivel a budapesti kir. törvény-szék még csak ezután fogja meghozni határozatát, vajjon a felek közül kik lesznek perre utasítva. Arról tehát, hogy a vagyon eladassék és a bejött vételár miként osztassék fel, ma még szólni nem lehet, mert a végren-deleti örökösök között tervezett egységhez a Kollár Lajos és Pásztyéyi Jenő budapesti ügyvédek által kep-viselt örökösök hozzá nem járultak, hanem ragaszkodtak ahhoz, hogy az 1885. évi végrendelet érvénytelennel leendő kimondása felett a bíróság döntsön. Mivel pedig a törvényes örökösök hozzájárulása nélkül a hagyatékot átadni nem lehet, a végrendelet érvénytelenítése iránt indítandó perjogerényes befejezése előtt a vagonot sem lehet értékesíteni.

Árverés van kitüzve Saresanszky Novák 2396 frta b. ingatl. febr. 2-án Szt.-Samáson (Ó-Becse).

A csendőrség új fogása. Weninger csendőr-százados, kit innen Temesvárra helyezték át, mint írják, ott jó fogást tett. Ugyanis az ottani csendőr-százapa-rancsnokság legénysége, Weninger századossal élén, a napokban közel három heti kitartó nyomozás után egy olyan gyilkos bandát kerített kézre, mely nem egy vér-fürdőt csinált már Temes- és Krassó-Szörénymegyékben.

A budapesti értéktözsderől. A Magyar Meurur heti tudósítása. Több évi fáradozás és sok küz-delem meg megalázás után végre sikerült az orosz pénz-tgyminiszternek kölesönt fölvenni. Amár az a körülmé-ny, hogy Oroszország a francia piacokon kapott pénzt, politikai szempontból aggodalmakat kelt, de pénztgyileg mégis megnyugtató jelenség, mert ez által talán javulni fog a berlini tőzsde helyzete, hol az orosz rubelek óriási ingadozásaival a mult héten majdnem válságot idéztek elő. Ez a válságos hangulat szerencsére csak igen kis mértékben hatott el hozzánk, mert a nagy kon-verzió ellensúlyozta azt, de azért mégis nálunk is pan-gott az üzlet és az árfolyamok csak nehezen tartják fenn magukat. — Járadekokban aránylag elég kedvező a helyzet. A konverzió itt fog leginkább kedvező hatást előidézni, mert egyszerű a konverzió egyik eszköz az államháztartási egyensúly helyreállítására, de másrészt a konverzió által keletkező új kötvények és a járadékok

árfolyama között a javulás csak a járadékárfolyamok emelkedése által fog előidézteni, aminek pedig be kell következni. A többi befektetési értékek meglehetősen szilárdak. — Bankrészvények meglehetősen al voltak hanyagolva és a két hitelrészvényen kívül elg esett meg néhány kötés, az arany szilárd ugyan, de az ár-folyamok csak gyengén voltak tartva. — Közlekedési vállalatok értékei közül a garantizott magyar vasutak részvényei a konverzió következtében jelentékenyen emelkedtek, mert a konverzionális törvényjavaslat ezek-nek a részvényeknek igen becses előnyt biztosít. — Iparvállalati értékekben, a malomrészvények kivételével, meglehetősen pangott az üzlet. A malomrészvények még mindig szilárdak, mert a lisztkészlet és a lisztkivétel ki-elégítő. — Sorsjegyek közül csak a kis sorsjegyekben volt élénkebb a forgalom, de a közeledő karácsony volt újév következtében az egész sorsjegypiac kezd már szilárdulni. — Valuták és ércváltók még mindig nagyon szilárdak. — A Magyar Meurur előfizetési díja félre-ve csak 1 frt. Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, Budapest, Hatvani-utca 17. sz.

Árverés lesz Szlabinszki János 1709 frtra be-esztült ingatlanaira dec. 9-én Szilbáson (Palánka) és Maly József 4637 frtra beestült ingatl. dec. 10-én Hód-sághon (Zombor).

Ujvidéki szerb lapok írják: Angyelits Germán szerb patriarcha testben és lélekben megtörve, betegesen fekszik; éjjelei álmatlanok. Nagyon elkeserítette a patriarchát, hogy legjobb barátai és tisztelői elhagy-ták, sőt ellene nyiltan irnak a hirlapokban. A többi közt a „Srbzski Narod” azt írja, hogy a patriarcha már három év előtt érett volt a nyugdíjaztatásra. Szám-talanszor így nyilatkozik a patriarcha: „Nem viselhetem el tovább, mert megtörték!” A patriarchátus jövedelmét elharcsolták s a patriarcha valóban szegényes helyzet-ben van. Fő óhaja nyugalomba vonulni s hátralevő nap-jait a krusedoli kolostorban eltölteni. Azok a püspökök, a kiket a patriarcha adminisztrátoroknak ajánlt, az om-ladina híveikhez tartoznak és az egyedüli helyen való ad-minisztrátor csakis Brankovits temesvári püspök volna, ki a magyar állameszme híve, s mint Zenta város szül-öttje, a magyar nyelv teljes birtokában van.

Nyomozó-levél. Hivatalos hatalommal való visszaélés bünténye miatt egy évi börtönrre ítélt Kecskés Maconka Mihály rab, a szontai rabmunkaházról megszökött. Megkerestetnek a t. hatóságok erőlyes nyomozása, el-fogatása és a legközelebbi kir. ügyészséghez leendő be-kisérteése iránt. Személyleírása: neve Kecskés Mihály Maczonka, életkora 36 éves, nagysága 170 cmtr, test-alkata erős, arca kerek, arcszine barna, haja gesztenyés, homloka alacsony, szemöldöke barna, szeme sárga, orra rendes, szája rendes, fogai hiányosak, bajusza sárga, álla kerek, különös ismertető jele nincs, szülőhelye Zenta, anyanyelve magyar, ruházata téli.

Ó-Becseről írják: A szentamási keresztrom-ból ellen járásbíróágunk az eljárást foganatba tette; letartóztatni nem lehetett, mert nem tehető fel, hogy megszököni akarna.

Pályázat van hirdetve irnok állásra az ujvidéki törvényszékhez.

Iparügyi döntvények. A földmivelés-, ipar-és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 40,633/1888/IX. sz. a. hozott határozatával következőleg döntött: A szálloda tulajdonos társaskocsija a szállótüzlet kiegészítő részét képezi. Ebbeli jellegét nem veszti el, ha a szálló-beli vendégek mellett más utasokat is szállít a vasuthoz vagy vasutól. — A bádogos nemcsak a háztető bá-dog-csatornázatának, hanem ezzel kapcsolatosan a szin-dely-háztetőnek befestését is elvállalhatja. Miniszter 37,610/IX. a. 1888. sz. a. — 1884: XXII. t.-c. 11. §-a alapján alkotott szabályrendelet szerint a zsiáruztüle-tekben új ruhának elárúsítása megtiltható. 31,675/ex 1888. min.

A körözött Boskó. Sikasztás és lüthen keze-lés büntényeivel terhelt Boskó A. Mór kulai takarékpénztári könyvelő illetőségi helyéről megszökövén s mint-hogy trvszéki határozattal elfogatása elrendellett, meg-kerestetnek az összes hatóságok, miszerint nevezett nyomoztatni s feltalálása esetén a alulirt kir. törvény-székhez kísértetni sziveskedjenek. Személyleírása: 60 éves, kikerestett izr., nős, takarékpénztári könyvelő, ter-mete alacsony, arca hosszukás, haja ősz, szeme barna, szemöldöke őszes, bajusza nagy, őszes, szakálla borotvált, különös ismertető jelei irásközben reszdek, beszél magya-rul, németül, szerbil, öltözete polgáris. Zombori kir. trvszék. (Boskónak van egy sokkal szembeszökőbb is-mertető jele, az hogy mindig hosszú kabátban jár, til és eszik, mert bélszakadásos. Azonban nyilván már kis kabátot visel, mert viselhet — Amerikában. Rovat-vezető.)

Színház. Borsódi Vilmos szinigazgatónk, mint Bajára önmaga írta, ott 22-én estőtörtökön megkezdji az előadásokat. Hogy milyen társulattal? azt nem tudjuk; mert az ő mostani társulata itt Zomborban köteles ját-szani.

Aranylakodalom. Krusevlya községében f. hó 13-án ritka szép ünnepély folyt le. E napon tartá Szettele Ferenc földműves 50 éves esküvőjét, ugyan e napon vezetett legifjabb fia jegyesét az Ur oltára elé, hogy ott egymásnak a holtomiglan holtodiglan esküvel igérjék és frigyökre az egyház áldását kikérjék. Meg-ható volt midőn községünk szeretett lelkipásztora legelő-ször a jubilansokhoz intéze szívhez szóló szent beszédét, mely alatt a zsnfolásig megtelt templomban alig marad szem szárazon. A szent beszéd után következett a jub-lansok megáldása, az öreg völegény még ifju léptekké lépdelt az oltár számolya elé, a menyasszonyt azonban vezetni kellett. Ott térdelt a boldog házaspár kezét kézbe téve 8 élő gyermek, unokái és számos rokonai által körülveve; az eskettető lelkipásztor könnyes szemekkel rebegé el fölöttük az egyház áldását. A szülők megáldása után az ifjupár térdelt az oltár elé, hogy lelki-pásztoruk őket összeadva Isten áldását reakjok is lekö-nyörögje. Ezekbe is volt a jó plébánosnak egész éle-tökre kiható intése, melyet ha követni fogtak a jó Is-tentől remélhetik: hogy ők is majdan amá kegyelem-ben részesüljenek mint agg szülők. A jubilansoknak és új házaspárnak tartós boldogságot, kedves lelkipásztoruk-nak több ily örömteljes napot kívánnak! s. ó.

Jubileum. Szuper Károly e hó 16-án ülte meg Halason színészkedésének 50-ik évfordulóját. A jó komikust és apaszínészt nálunk is sokan ismerték és él-vezték; mert 10-20 év előtt gyakran játszott mint igazgató, Bácskában.

Pilseni sört mérnek a Csitaonában vasárnaponként.

Szabadságotatás. A vasárnap d. e. 11 órai vonattal érkezett meg Plevjéről, egy tiszt vezetése alatt, a cs. kir. 23. sz. gyalogsorezredből 330 ember, kik nyomban szabadságotatáltak.

O-Becsén az új káplánlakot e hó 14-én nagy vigasság közt avatták fel.

Rendészet. A községi rendészetnek a kis és nagy községekben milyen módon leendő gyakorlatát szabályozó törvényjavaslat feletti tárgyalások a belügy-miniszteriumban már odáig haladtak, hogy a javaslat végleges szövegezésére már a közel napokban meg fog történni. Ezen tárgyalásokban vármegyénk alispánja, mint az alapul szolgáló javaslat kidolgozója, tevékeny részt vett, s az érdem oroszánrészre az övé lesz, ha e kérdés minél előbb közmegelegedésre megoldatik.

A honvédtisztai szükséglet fedezése. A honvédség újjászervezése következtében megkívántató tiszt és hadapród-szükségletet egyrésztől önként jelentkező szabadságotat állományú honvédtisztek tetlegesítésére, másrésztől szintén önként jelentkező közös hadseregbeli hadapródok áthelyezése által fogják fedezni. Mint a honvédelmi miniszter a véderőbizottság utóbbi ülésében kijelentette, közös hadseregbeli tisztek áthelyezése is ki-látásba van helyezve. A miniszter egyúttal ama nyilvá-nított nézetre, hogy a közös hadsereg kedvezőbb elő-léptetési viszonyai következtében a honvédtisztek köny-nyen rövideglet szenvedhetnek az ily áthelyezések ál-tal, ugy nyilatkozott, hogy a rangviszonyokra kiváló figyelemmel lesznek, s ő lesz az első, ki ügyelni fog rá, hogy a honvédtisztek hátrányt ne szenvedjenek. A szabadságotat állományú honvédtisztek, kik tetlegesítésre jelentkeznek, a pótvizsgát nem előre, de utólagosan fog-ják letenni s belépésük a tetleges szolgálatba semmi-képen sem fog megnehezítettetni. A honvédség érdekében fekszik, hogy minél több ily tiszt jelentkezék tetleges szolgálatba lépésre és jó lesz, ily tetlegesítési kérvénye-ket minél előbb benyújtani.

Szabadkán az elhunyt Krisztoforovits János nyug. városi tisztviselő, 10 ezer forint értékű vagyonát szegény sorsú szorb tanuló kiképezetésére hagyta. Maga a tény szép és nemes; de már most se akad annyi szorb jó diák, mint ahány stipendium betöltendő.

Egy éves önkéntesek. Több oldalról utalás történt arra, hogy a védtörvényjavaslat ama határozata, mely szerint egy éves önkéntesek szolgálati évük lefo-lyása alatt tanulmányaikat nem folytathatják, éppen a legderekabb tanulók ellen irányuló igaztalan szigor. Ez-zel szemben a B. C. utal arra, hogy a véderő-törvény-javaslat, miután az az eddigi gyakorlat, hogy az egy éves önkéntesek szolgálati évükben is beiratkozhatnak, egyáltalában fenn nem tartható — lehetetlen, hogy el-lenmondásban álljon ama világos törvényes határozattal, mely szerint magántanulókat a magasabb tanintézetekben beírni, vagyis vizsgákra becsátítani nem szabad. E szer-int csak a közoktatástügyi miniszter lehet hivatva erre vonatkozólag a tehetséges, szorgalmas és törekvő tanulók érdekében fekvő amaz intézkedéseket megtenni, vagy esetleg a törvényhozás útján eszközölni, melyek lehetővé teszik, hogy az egy éves önkénteseknek a szolgálati év letelése után egy rendkívüli vizsga vagy kolloquiumok alapján az elmult év a tanidőbe talán beszámíthatassék. Ez természetesen csak azokra az egy éves önkéntesekre vonatkozólag állhatna, kiknek tovább szolgálniuk nem kell.

Eljegyzés. Kovács Lajos, a szabadkai szintár-sulat elsőrendű tagja, a napokban eljegyezte Török Kor-nélia kisasszonyt, Török Zsigmond ottani kir. törvény-széki bíró kedves leányát.

Zajlik a Duna 17. reggel óta, ez a tél bekö-szöntének legerősebb, s már visszavonhatatlannak tekin-tető bizonyítéka. A hajók ugyan még közlekednek, mert az uszó jégtáblák nem nagyok, de a dunai közlekedés beszüntetése tartós hideg mellett csak pár nap kérdése. A zajlás szerencsés körülmények mellett kezdődött, amennyiben a víz 1.43 méteren áll a 0 fok fölött, tehát jó alacsonynak mondható.

Előmunkálati engedély. A közmunka- és közlekedéstügyi m. kir. miniszter, gróf Keglevich Béla. Almási István és Réthey Ferenc részére, a m. kir. ál-lamvasutak Kecei állomásától Bajáig vezetőnél helyi érdekű vasútvonalra megadott előmunkálati engedély kiegészítéséről, a Bajától Jankovácig vezetőnél szárny-vonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Közérdekű jogeset. A vármegyei kir. adófel-ügyelő Szabadkán a multkor közizgazg. bizottsági ülés-en elvileg eljuttatott adóügyet referált. Ugyanis egy szál-lási lakos újházat építvén, házadómentességért folya-modott. A kérdés az volt, vajjon a városon kívül épült házakra a törvény azon kedvezménye, hogy az új házak tulajdonosai házadómentességet élveznek — ki-terjeszhető-e? Az adófelügyelő abban a nézetben volt, miszerint a törvény csak azokra a házakra nyújtja a jogkezdményt, melyek az építkezési szabályrendelet értelmében emeltettek, miért is a kérvényezőt kérelmével elutasítottatni indítványozta. A közizgazg. bizottság azonban nem osztotta a referens nézetét, mert a törvény minden újonnan épült házra vonatkozólag megadja a házadómentességet, s így a kérelemnek helyt adott. Az adófelügyelő, hogy a jövőre nézve direktívumul szolgáló felsőhatósági határozat legyen, a közizgazg. bizottsági határozatot fellebbezte.

Irodalom.

Megjelent „Az 1888-ik évi VII. t. c. az állat-egészségügyi rendezéséről szóló törv. eredeti szövegével, magyarázattal és iromány példakkal“ című mű kiegészítő része, „Az 1888-ik évi okt. hó 15-én 40,000 sz. a. ki-adott miniszteri rendelet az állategészségügyi törvény végrehajtása tárgyában, magyarázattal és iromány pél-dakkal“, írta Kassay Adolf. Ára 50 kr. A két mű együt-tévé 1 forint. Mind a két mű könnyen érthető modorban van írva, mi az állategészségügyi eljárásnál igen nagy könnyebbséget fog nyújtani. Megrendelhető Hájós Ede könyvkiadóhivatalában Budapesten, IV. ker. Kálvintér 5. sz. alatt. — Ezen törvény 1889. évi január hó 1-én lép életbe.

Jókai Mórnak „A lélekidomár“ című re-gényéből, mely Révai testvérek kiadásában, mint a nagy-nevű író újabb regényeinek gyűjteményében ez idő szerint megjelenik, a kiadóhivatal legutóbb az 5—7. füzeteket küldötte be nekünk. A kiadásnak egyik legfőbb előnye, hogy füzetekben jelenvén meg, azt a legszegényebb em-ber is megszerezheti 20 kr. árával, az olvasásra nézve

annyan hátrányos, hogy a folytatást alig bírja várni. De ennek is meg van a maga haszna. Elolvassuk elő-ször füzetekben, aztán, ha egészen meg lesz, újra eleitől végig és így kétszer volt részünk a gyönyörben, mit csak egy Jókai regény olvasása nyújthat. Előfizetni szándékozók forduljanak egyenesen Révai testvérekhez (Budapesten, IV. váci-utca 1.).

Tüzrendészeti szabályok kézikönyve összeállította dr. Szokolay István. Ezen a legújabb tör-vények és rendeletek alapján összeállított és magyará-zatokkal, gyakorlati példákkal, utasításokkal ellátott könyvecske rendkívül fontos dolgokat tartalmaz. Az elemi csapások körül semmi sem pusztit nálunk annyira mint a tüzvész; ennek csapásai minduntalan előfordulnak az országban hol egy hol másvidéken; ugyszólván mind-nennapiak, folytonosak. Nem bírjuk eléggé ajánlani ezen hasznos könyvet, tüzoltók, kőzsegek, előjárók, tisztviselő-k, hivatalnokok, ház- és földbirtokokok számára. Ára 50 kr. Megjelent és kapható Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Buda-pestben, Andrassy-ut 21. szám.

Közérdekű művet ad ki Székely Simon sza-badkai könyvtáros, Iványi István derék történetbúvárunk-tól; címe: „Bács-Bodrogh vármegye földrajzi és törté-nelmi helynévtára.“ A mű első kötete újvén táján jelen meg, s a 10 éves előfizetési ára 1 forint lesz.

Eppen most jelent meg „Almanach“ az 1889. évre. Szerkeszti Mikszáth Kálmán. Jelen évfolyam, ugy mint az elmult évben is, rendkívül díszes kiállítású és gazdag tartalmánál fogva felülmúlja a kívánható kri-tikát is. Tartalma mind eredeti magyar novellákból van összeszedve, melyért Mikszáth Kálmán, mint előszavában mondja, felelősséget vállal. Az Almanach ez évi tartalma következőleg van összeállítva: Teljes naptár, mely minden felekezet részére teljes naptárral szolgál. A felséges uralkodóház. Európai uralkodók jegyzéke. Előszó, írta Mikszáth Kálmán, mint szerkesztő. A pusztai rózsá, írta Jókai Mór. A néma szerelme, írta Beniczky Béla. A Fatua, írta Tóth Béla. A vöröskeresztes asz-szony, írta Vadnai Károly. Az utolsó Gyerőffy, írta Gyarmathy Zsigmond. A pipa, írta Berzók Árpád. Saradrap, írta Rákosi Viktor. A Vilolka Vera, írta Agai Adolf. A boldogság előtt, írta Tolnai Lajos. A Szűz-Mária bol-dondja, írta Bárony István. A burkus, írta Mikszáth Kálmán. A mű ára rendkívül díszes három színben nyom-tott angol vászonkötésben 1 forint. — „Egyszerűség és Jókédv“, költemények, írta Exner Győző, ára 1 forint 20 kr. — Kapható Kollár József könyv- és zeneműkeres-kedésében Zomborban.

Naptárak az 1889-ik évre. A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet által küldettek be szerkesztőségünknek a következő, közkezdveltségben részesülő, évi naptárak. Valamennyi a földmivelés-, ipar-és kereskedelemügyi magyar kir. miniszteriumban össze-állított a legújabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárok kimutatásával van ellátva: István bácsi naptára vagyis családi házigazdának és gazdasszonyoknak, népevelőknek, helységek előjáróknak, iparosok-nak és földmivelőknek való képes kalendárium 1889-ik évre. Alapítá Majer István. Szerkeszti Köhalmi Klim-stein József tanár. Közleményekkel Aschenbrenner József, Rázel József, Nyulasy Antal, Horváth Zoltán, stb.-től. XXXIV. évfolyam. Számos képpel. Tartalma: I. Az er-kölesi világ. II. Gazdák és gazdasszonyok naptára. III. Népevelők naptára. IV. Történetek. V. István bácsi a házban és a nagy világban. VI. Művészet és műpar. VII. Tréfák mezeje. Ára füzve 50 kr. — Falusi gazda naptára. 1889-ik évre. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Több szakember közremű-ködésével szerkeszti Sporzon Pál, a „Gyakorlati mező-gazda“ szerkesztője. XXV-ik évfolyam. Számos ábrával ellátva. Ára füzve 80 kr. — Borászati naptár 1889-ik évre. Szakemberek közreműködésével szerkeszti Dr. Nyáry Ferenc tanár. XVI. évfolyam. Tartalma: I. Temésztudományi rész. II. Szőlőszeti és borászati rész. III. Kertészeti rész. Sok ábrával. Ára füzve 80 kr. — A magyar nők házi naptára 1889-ik évre, szer-keszti K. Beniczky Irma. XXI. évfolyam. A szövegbe nyomott sok képpel, s a háztartáshoz szükséges napl-jegyzetekkel ellátva. Ára füzve 60 kr. — Székely-egyleti képes naptár az 1889-dik évre. Szer-kesztő bizottság: Boehor Károly, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor. VIII. évfolyam. Számos a szö-veg közé nyomott kisebb képpel. Ára füzve 25 kr. — Honvéd naptár az 1889-ik évre. (Egyúttal katonai naptár.) A magyar nép számára. Szerkeszti Aldor Imre. XXII. évfolyam. Képpel. Ára füzve 60 kr. — Lid-érec-naptár 1889. évre. XXVIII. évfolyam. Számos nagyobb és a szöveg közé nyomott kisebb képpel. Ára füzve 60 kr. — A magyar nép naptára 1889. évre. Képes kalendárium sokféle hasznos és mulató olvasmány-nyal ellátva. Szerkeszti ifj. Tatár Péter. XXXIV. évfolyam. Ára füzve 25 kr. — Uj fali naptár 1889-dik évre. Egy egész iv. Ára 20 kr.

A magyar szt. korona országainak po-litikai térképe, az új megyei beosztás tekintet-bevételével, az 1889-ik évi kiadás. Ugy a tiszta és világos nyomás, megvénkiút külön színezve, valamint pontosság tekintetében egyike a legjobb kézi térképeknek. Külö-nösen iskolai de magán használatra is igen ajánlhatjuk. Ára 20 kr. Megjelent és kapható Lampel Róbert (Wo-dianer F. és fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapesten, Andrassy ut 21. szám.

Uj könyvek. Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újban megjelentek: Gyúrtky Antal Kisbirtokosok kátéja, mely utmutatóul szolgál a kisbirtokosoknak: miként boldogulhatnak a mostani nyomasztó viszonyok között és mily módon juthatnak jól-lethez. Ára füzve 60 kr. — Szaniszló Albert dr. Kárta-kony rovarok a mező- és kertgazdaságban. Praktikus gazdák és néptanítók, földmives- és vinellér-iskolák számára. Második javított és bővített kiadás. Ára füzve 50 kr.

Színház.

Bozóti Mártha, színmű 3 felv. Irta Csiky Gergely. Előadták nov. 15-én.

Az előadás egészen véve elég élénken és egybe-vágóan folyt le. Az est hőse mindenestre Hevesi volt Villányinak remekül találó ábrázolásával. A hol férfias, komoly, egy-két markans vonással alakítható, de kivált reflexiókból és nem szerelmi helyzetekből fakadó érze-

lemmel telt alakot kell személyesíteni, ott Hevesi min-denkor helyén való, ábrázolása ilyenkor mindig őszinte, igaz és találó. Alakja, hangja, megjelenése, bármily ellen-szenves személyt kell is személyesíteni, mindig tisztele-tet és elnéző rokonszenvet parancsol az ő ábrázoltja számára. Ezt láttuk már nála az öreg Reinhold Kristóf (Molnár és gyermeke) és ifj. Salgó Mihály (Angyal és ördög) személyesítésében. De különösen tapasztaltuk ma. Teljesen meggyőzőtt bennünket alakítása arról, hogy ekkora romlottsága dacára is általános tiszteletnek tudott örvendeni. Harmadik felvonásbeli utolsó jelenete nemes egyszerűségével művészi magaslalon állott. Kapott is elismerő, igaz tapsot eleget. Csak egy kissé szerelmes is tudna lenni! Mellette Dombayné aratott sikert. Bár temperamentuma korántsem teszi őt fürgé, eleven moz-gásra, az ellentétes és hullámzó érzelmeknek gyors és játszi átvételére és tolmácsolására alkalmatossá, Vilma alakításában mégis nyújtott elismerésre méltót. Van esengő hangja, értelmes szaválása s ha valamely érzelmbe már beleléte egy kissé magát, őszinte szenvedélye. Különösen kéni szépen tud. Eppen ezért Bozóti Márhával való je-lenete alakításának fénypontja volt. Általában lassabb folyású szenvedélyek, komolyabb gondolkodású lények ábrázolása felelnek meg inkább egyéniségének. A naiv-tások, könnyed és gyors érzelm-változások többé-ke-vésbé idegen országba erőszakolják őt. Itt már Torday Mariska van otthon, akit megváltunk már régóta nem láttunk. Ságihné (Bozóti Mártha) érzelmes és fájdalmas páthosza már-már monotonná lett. Különösen az elbeszél-és hangjában volt visszatetsző. Tisztai (Édes Lóriné) gyöngé megjelenést nyújtott. Alig bírtuk elhinni, hogy ő volt a győztes Villányival szemben. Aztán mikor Bozóti Mártha elmondja neki egész multját, ott a nyílt szí-gezen, ő szobormereven hallgatja végig. Nem volna-e megfelelőbb, ha olykor-olykor félve fordulna jobbra-bal-ra s meg-megszakítaná gesztusaival Márhá elbeszélését, hogy vigyázzon, hátha meghallja valaki. Rózsáné Czirok-néja elég természetes volt. Csak a hangját vezesse meg ügyesebben. Palotay Dávidházyja itt-ott, Fekete Mancs Ottója pedig egészen szintelen volt. S mért ringatja magát Palotay jobbra-balra annyira, ha jár?! Cstigényi Leonája elég kedves és természetes volt. Réthy szerelme sokszor túlságosan erős kiáltásokban tört ki.

Nap és hold, operette 3 felv. Zenéjét írta Lecocq. Előadták nov. 17-én.

Az előadás az ürességtől kongó ház előtt folyt le. Megjédt a közönség a szereposztástól. Pedig esalódtak; mert az előadás egybevágó, biztosan és élénken haladó volt. S azonkívül a zene csaknem minden részében gyö-nyörű. Ilyen darabot elrontani csakugyan — művészet volna! Manola Bényeiné volt. Routinált, eleven, friss, jókedvű temperamentuma biztosította játékát, a mely kül-önben gyakran túlerhelt és erőltetett. S ezenkívül szép öltözetei emelték az illuziót. No de a karzat és a földszint álló közönsége meg is állta derekasan a helyét. Tap-solt már a mikor Bényeiné csak kilépett. Szinte lehet-telen elzárkózunk itt a terv szerűség gondolata elől. Ezeket a tapsolókat ma már nem Manola, hanem Ma-nia vezette. Bényeinéről, mint primadonnáról, már szó-lóttunk. Ezen ma sem változtathatunk semmit. Ha já-téka elevenségével és jókedvűségével sokakban illuziót tud ébreszteni, ehhez csak gratulálhatunk, de azt éppen-séggel nem akarjuk elhinni róla, hogy ő már ilyen tapsokban is, mint a mai, gyönyörét találna. Belme Beatrixa szép jelenség volt és elég fesztelentül mozgott; esz-dala tapsot aratott. Különösen azonban Tisztait (Don Brazero) kell kiemelni szép éneklése miatt. „Oh fele-ség, te drága kincs“ kezdettú dala különösen sikerült. Moóri egy idő óta dícséretet arat átgondolt játékaival. Pikatésze ma igen szépen sikerült. Különösen ő vigyáz-on, ha sikert akar aratni, a „medio tutissimum ibis“ elvére. Nyiregylázi elég tisztán intonált. A szent Mihály trióját a kezdetén csak duettben énekeltek. A női kar „a boldog éj leszálit“ dala szépen sikerült. Általában szeren is néztek ki, mint hadapródok, különösen He-vesiné és Bánáthiné. A parasoldal összadalában szépen kizengett Bánáthi férfias basszusa. Első hegédus ismét csak egy volt s a mikor ez a kottát elég ügytelentül meg-megfordította, egy sem, a másik nagy bögöt játszott. A sügő „nem kiabálhatna egy kissé esendesebben“?

A szökött katona, népszínmű 3 felv. Irta Szigligeti Ede. Előadták nov. 18-án.

Vasárnapi előadás hosszúra nyuló jelenetközökkel — és kevés közönséggel. Zombóri Ilona Julcsája kis szerepébe nem igen tudott belemegedni. Hangja tiszta és csengő volt, dalai közül különösen az első sikerült. Kapott is érte megérdemelt tapsot eleget, sőt még is kellett ismételnie. Deák, mint Gergely, elég bánatos, de nem elég természetes volt. Hangját különben érecesebben kieresztette, mint a mult előadás alkalmával. A többi szereplők közül még Moóri tudott hevíltében ábrázolni s nem zökkent ki az elkényeztetett fin affektált szere-péből. Ságihné pathetikus felkiáltásai többekre kellemet-entül hatottak. A többi szereplőknek alig jutott terük markansabb alakításra; ezt — ugy hallottuk — a felvonások közötti időre tartották fen a színpadon.

Mikor jön már elő a nagybögös?! Mikor lép fel Torday Mariska és Ságih?! Vagy talán ez már nem is fog többé játszani? A kritika sajnálattal venné ezt tu-domásul, annyival is inkább, mert kénytelen bevallani, hogy e változással aligha nem nagyobb a veszteség a nyereségnél. — A zenekar nem játszhatna még egy kissé pianóbban?!

Uj-Szóvé, 1888. nov. 18.

Tekintetes szerkesztő ur! Engedje meg, hogy mint egy takarékpénztári in-tézet vezetője, a beces lapjának 88-ik számában „Tak-arékpénztárunk köréből“ címen, II. alatt megjelent cikkre röviden válaszolhassak.

Meggyőződésem, hogy vannak részvénybirtokosok, kik e cikk olvasásakor azt vélik, hogy a pénzintézetek-napi rendben levő malverzációk megszüntethetők azon intézkedések által, melyek e cikkben felemlítvék. Elis-merem ugyan, hogy a takarékpénztári ügykezelésnek olyannak kellene lennie, amint azt cikkirő cikkének 1—6 pontjaiban körülírja, ámde kétségbe vonom azt, hogy ezen intézkedések által a kiskasszásoknak egyszer és mindenkorra elejét vehetők.

A tisztelt cikkirő által javaslatba hozott óvintéz-keések bizonyára felváltak véve a szegedi, kulai, sőt még a már régebben tönkre ment takarékpénztárak alap-szabályaiban is, s dacára annak, azok mégis tönkre men-tek, azért, mert egyedül paragrafusok által hűtlen ke-zelést meggátolni vajmi nehéz.

Szerény véleményem szerint a hitelintézetek részvényesei hassanak oda, hogy oly vagyonos egyéneket állítsanak az intézetek élére, kiknek jelleméről, feltétlen becsületességéről megvannak győződve s kik más üzletekkel nem foglalkozván, egész tevékenységüket az általuk vezetett intézeteknek szentelik. Vagyonviszonyaiknál fogva függetlenek, nem befolyásolhatók legyenek s hogy úgy az ügykezelést, mint a pénzügyi könyvvitelt alaposan ismerjék. Szakavatottságuk által függetlenek a tisztviselőktől is, kiknek munkálkodásait éber figyelemmel kísérve, esetleges sikkasztásoknak legott nyomára jöhetnek. Ily egyének találhatók minden intézet részvényesei között.

Ha tehát a részvényesek vezérferfiak választásánál az imént felsorolt kelleknek megfelelő egyéneket állítanak intézetük élére, megszűnnek a sikkasztások és csalások alapszabályok módosítása, sőt alapszabályok nélkül is.

Lepold Jakob,

az ó-uj-soóvei takarékpénztár vezérigazgatója.

Naptár.

November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
20 Kedd	V. Bódog	Jolantha	8 Mih. fóa.
21 Szer.	B. Assz. avat.	Lidia	9 Onesiphon
22 Csüt.	Cecilia	Cicelle	10 Erestus
23 Pént.	Kelemen	Kelemen	11 Minas

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

649. szám.
1888.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbírósa 2342. számú végzése által Novák Samu illiniki lakos végrehajtató javára Bruck Samu és neje Etel gombosi lakosok ellen 400 frt tőke, ennek 1888. évi május hó 10-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 62 frt 78 kr perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 870 frtra becsült deszkákból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4382./1888. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Gomboson alperesek lakásán leendő eszközzésére 1888. évi november hó 30-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1888. évi november hó 9-én.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó.

1513. szám.
1888.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbírósa 7375/1888. számú végzése által özv. Armbruszt szül. Deogáro Janka zombori lakos javára Gradiác Ráda zombori lakos ellen 600 frt tőke, ennek 1887. évi október hó 23. napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 48 frt 30 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 810 frtra becsült 4 drb ló, 1 tehén és buzából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 8147/1888. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban a város házában leendő eszközzésére 1888-ik évi december hó 1-ső napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1888. évi november hó 16-án

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Gőzgép eladás.

Garán (Bácsmege) egy jó karban levő, 8 lóerejű gőzcséplőgéppel együtt, és két pár kőre berendezett malom, minden hozzátartozó szerkezettel, szabadkézből eladandó.

A feltételek **Pencz Ferenc** tulajdonosnál Garán megtudhatók.

6491. szám.
kig. 1888.

Pályázat.

Ó-Becse községben megüritült községjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kérvényeiket és képesíttségükről szóló okmányaikat 1888. évi december hó 14-ig hozzám benyújtsák.

Ezen állással 700 frt évi készpénz fizetés és 200 frt lakbér átalány van összekötve.

A választás folyó évi december hó 22-én reggeli 9 órakor fog megtartatni.

Ó-Becse, 1888. évi november hó 10-én.

Gombos Béla,
főszolgabíró.

Hirdetés.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a megyeház-téren, a saját házamban levő (ezelőtt Szabácsy-féle)

vendéglőt

f. évi november hó 1-én átvettem és azt a kényelemnek megfelelően berendeztem.

Magamat úgy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam

a legmélyebb tisztelettel

Matzitz Gusztáv,

vendéglős.

Árlejtési hirdetés.

Jankovác nagyközség alólírott előjárósága által ezennel hivatalosan közhírré tétetik, miszerint községünkben az 1889. év folyamán felépítendő új község-házára vonatkozólag **folyó 1888. december hó 16-án délelőtt 9 órakor** nyilvános árlejtés fog megtartatni, mely alkalommal a szándékba vett új község-házának felépítése a legkevesebért vállalkozónak kiadatik.

Az építkezéshez megkívántató téglá mennyiséget a község természetben adja.

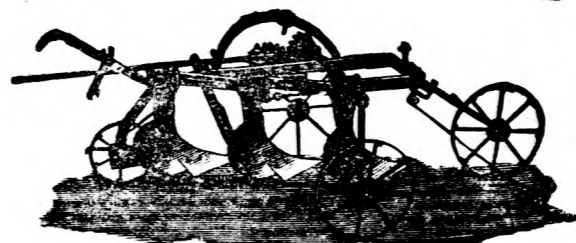
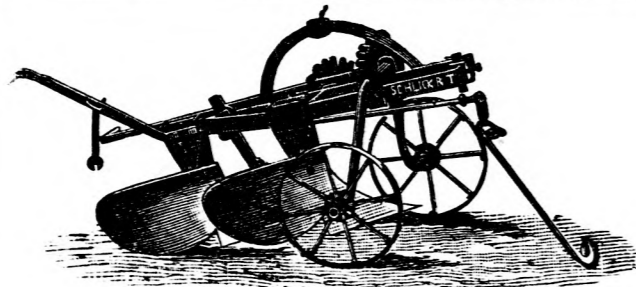
Kikiáltási ár 11,253 frt 59 kr melynek 10%-át árlejténi szándékozók, az árlejtés megkezdése előtt biztosítékképp készpénzben vagy óvadékképes papirokban letenni tartoznak.

Felkéretnek vállalkozni szándékozók, miszerint a mondott időben Jankovác község hivatalos helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

A megyei magy. kir. építészeti hivatal által felülvizsgált és jóváhagyott tervrajz és költségvetés a hivatalos órák folyamán a jegyzői hivatalban mindennap megtekinthetők, a hol az árlejtés és építkezésre vonatkozólag bővebb felvilágosítás is adatik.

Kelt Jankovác, 1888. évi november 10-én

Az előjáróság.

A budapesti Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvény-társaság

ZOMBORBAN

mintaraktárt állított fel

ahol gyári áron kapható: **Vidats** és **Schlick-féle** eredeti egy- és többvasu **eke**, **rayol-eke**, **vasborona**, **szecskaavágó**, **tengeri morzsoló**, **gabona-tisztító rosta**, **trieur**, **vetőgép**, **gőz- és járgány-cséplőgép** stb.

A mintaraktár vezetője **ROMBAY DEZSŐ** ur, a gazd. egyesület titkára, minden eladott géphez megadja a szakszerű használati utasítást.

A mintaraktár helyisége: **kistemplom-utca, Markovits-féle ház**, az adóhivatallal szemben.

Ugyanott kapható:
Mokry-féle kézi kapáló-eke.

